

Notitie

Collectieve ict-voorzieningen

Auteur: Jan Bartling

Datum: 3 juli 2017

Inleiding

In voorliggende notitie wordt de bestuurlijke context geschetst ter ondersteuning van de afweging of het ontwikkelen naar collectieve ict-voorzieningen voor bepaalde functionaliteiten wenselijk is. Er wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- de vertreksituatie
- de techniek
- de besturing
- het tijdpad
- de te maken afwegingen.

De inhoud van deze notitie is mede tot stand gekomen op basis van de uitkomsten van een 9-tal interviews met bestuurders, de opgestelde concept business case en de verkenning van de functionaliteiten voor een mogelijke aanbesteding. Tevens is er met medewerking van specialisten en IT verantwoordelijken van verschillende instellingen een nadere uitwerking opgesteld van scenario's voor een collectieve voorziening in het MBO. De bijbehorende documenten zijn beschikbaar als achtergrondinformatie en zijn te vinden op de website van saMBO-ICT.

De vertreksituatie

Er is sprake van een aantal actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de afweging of het ontwikkelen naar collectieve ict-voorzieningen voor bepaalde functionaliteiten wenselijk is.

1. Als gevolg van nieuwe wetgeving met betrekking tot het toelatingsrecht wordt er een collectieve ict-voorziening ten behoeve van de ondersteuning van "vroegtijdig aanmelden" gerealiseerd.
2. De sector heeft in toenemende mate te maken met het gegeven dat studenten zich meervoudig aanmelden. In combinatie met het feit dat een landelijk beeld over de aanmeldingen van MBO-studenten ontbreekt heeft dit een negatieve invloed op de bedrijfsvoering binnen de instellingen. Door een "centrale aanmeld faciliteit" te realiseren (een studielink voor het MBO) wordt het mogelijk dit landelijk beeld te realiseren en daarmee instellingen in staat te stellen een goede analyse te maken van de dynamiek van aanmelden naar inschrijven.
3. Op dit moment overwegen 15 instellingen om een aanbesteding te starten ter vervanging van de huidige student informatie systemen. Onderdeel van het student informatie systeem is de kernregistratie deelnemergegevens op basis waarvan onder andere de uitwisseling met BRON plaatsvindt. Er wordt overwogen om te komen tot een centrale kernregistratie deelnemergegevens.
4. Op dit moment worden gegevens geregistreerd bij organisaties, zoals scholen en DUO. Uitgangspunt is dat er "harde" grenzen zijn, een student of leerling zit bij de ene school of bij de andere school, zit in de ene sector of in de andere sector. In

de praktijk zijn die grenzen snel aan het vervagen. Vormen zoals doorlopende leerlijnen, joint degrees, samenwerkingscollege's, keuzedelen, praktijktrajecten, enz. zijn maatschappelijk en onderwijskundig gewenst. De huidige registraties in separate systemen van scholen of organisaties, op verschillende plekken in ketens, maakt de registratie inefficiënt en blokkeert vernieuwing. Nadenken over een registratie met als middelpunt de leerling of student is wenselijk om tot toekomstbestendige oplossingen te komen. Een fundamenteel nieuw informatieontwerp moet nieuwe onderwijsvormen mogelijk maken, moet faciliteren in plaats van blokkeren.

De techniek

In deze paragraaf wordt voor de onderwerpen vroegtijdig aanmelden, centraal aanmelden en centrale kernregistratie deelnemergegevens een korte beschrijving van de techniek gegeven. Voor nadere uitwerking wordt verwezen naar de beschikbare achtergrondinformatie.

De ontwikkelingen met betrekking tot aanmelden hebben een duidelijk verband waar het gaat om de realisatie van een technische oplossing. De mogelijke realisatie van een centrale kernregistratie heeft geen directe relatie met de technische keuzes die worden gemaakt voor aanmeld-oplossingen. Verder in deze notitie wordt wel een relatie gelegd met mogelijke besturingsoplossingen.

Vroegtijdig aanmelden

Op kosten van OCW wordt een technische faciliteit (brievenbus) gerealiseerd die het uitwisselen van informatie (een beperkt aantal statussen "aangemeld", "geaccepteerd", "ingeschreven" en "geweigerd/ingetrokken" en een beperkt aantal identificerende gegevens (persoonsgebonden nummer en woongemeente/postcode van de deelnemer en contactgegevens van de latende vo-school en ontvangende mbo instelling)) tussen MBO-instellingen, VO scholen en gemeenten mogelijk maakt. De faciliteit moet in 2019 operationeel zijn.

Het is denkbaar dat, door de scope van deze faciliteit (beperkt) uit te bereiden, de mogelijkheid ontstaat dat de gegevens die beschikbaar komen de basis vormen voor de ontwikkeling van een "dashboard" dat (deels) inzicht geeft in de problematiek van meervoudig aanmelden (voor nadere uitwerking zie achtergrondinformatie). Hierbij moet worden opgemerkt dat een dergelijke uitbreiding nadrukkelijk als "second best" wordt gezien ten opzichte van de realisatie van een oplossing voor centraal aanmelden.

Centraal aanmelden

Studenten melden zich via een centrale aanmeld faciliteit, zoals op dit moment ook gebeurt in het Hoger Onderwijs met Studielink, aan. Via de website van de school wordt de student doorgeleid naar de centrale aanmelding. Deze faciliteit helpt de student door het proces van aanmelding heen. Een dergelijke faciliteit realiseert tevens een landelijk overzicht van aanmeldingen inclusief een inzicht in meervoudige aanmeldingen. De eventuele keuze voor centraal aanmelden maakt uitbreiding van vroegtijdig aanmelden overbodig.

Centrale kernregistratie deelnemergegevens

Een centrale kernregistratie deelnemergegevens zou betekenen, dat een deel van het student informatie systeem van de instellingen als centrale, gemeenschappelijke voorziening wordt ingericht. Deze centrale kernregistratie bevat het administratieve dossier van de student, met alle gegevens die worden uitgewisseld met BRON. Deze kernregistratie ondersteunt de processen voor het inschrijven, het opstellen van de

onderwijsovereenkomst en bpv-overeenkomst, het vastleggen van de keuze voor keuzedelen, diplomeren en uitschrijven. De uitwisseling met BRON vindt dan vervolgens vanuit deze centrale kernregistratie plaats, en niet meer vanuit het student informatie systeem van de instelling.

De student heeft dan een centraal administratief dossier, in plaats van een dossier bij elke instelling waar onderwijs wordt gevolgd. In het geval van een samenwerkingscollege of het volgen van keuzedelen bij verschillende instellingen, kunnen meerdere instellingen gebruik maken van datzelfde dossier.

De 15 instellingen die op dit moment de mogelijkheid voor een gezamenlijke aanbesteding van een student informatie systeem onderzoeken, gaan vooralsnog uit van een volledig student informatie systeem bij de instelling. De eventuele totstandkoming van een centrale kernregistratie wordt als een apart, mbo-breed vraagstuk gezien.

De besturing

De bestuurlijk afweging betreft de ontwikkeling van collectieve ict-voorzieningen. Dat impliceert dat de besturing rondom dergelijke voorzieningen landelijk (sectoraal) moet worden ingericht.

Op dit moment is reeds duidelijk dat er ten behoeve van vroegtijdig aanmelden een dergelijke landelijke entiteit moet komen.

Voor vroegtijdig aanmelden is het uitgangspunt dat:

- alle instellingen vanaf de start gebruik maken van deze voorziening (landelijk dekkend) en
- er sprake is van tijdigheid (direct statuswijzigingen melden, dus middels berichtenverkeer).

De besturing van het beheer en eventuele doorontwikkeling van deze voorziening moet zo worden ingericht dat alle instellingen zich ook vertegenwoordigd voelen.

Gesteld dat de sector een positieve grondhouding heeft ten opzichte van centraal aanmelden dan ligt het voor de hand de besturing die moet worden ingericht voor vroegtijdig aanmelden als basis te gebruiken voor de ontwikkeling van centraal aanmelden.

De besturing voor centraal aanmelden moet worden ingericht op basis van:

- de ambitie dat uiteindelijk **alle** studenten in het MBO gebruik zullen maken van deze faciliteit
- en het principe dat meedoen **mag** en **niet moet**

Bovenstaande betekent dat er wat betreft deelname sprake is van een groeimodel en wat betreft besturing uitgegaan wordt van betrokkenheid van de hele sector. Gedacht kan worden aan het oprichten van een coöperatieve vereniging of stichting, verder genoemd 'collectieve entiteit'. Deze entiteit wordt eigenaar en is verantwoordelijk voor beheer en ontwikkeling van de collectieve voorziening.

Naast het vraagstuk van de besturing van de initiatieven over aanmelden doet zich ook de vraag voor over de relatie tussen aanmelden en de verkenning naar de aanbesteding van de 15 instellingen. Zoals al eerder aangegeven is er geen directe inhoudelijke/technische relatie.

Gesteld dat er een collectieve entiteit voor de besturing van de aanmeld initiatieven komt dan roept dat de vraag op of een dergelijke entiteit een rol kan spelen bij de verkenning van de 15 instellingen. De ratio bij een dergelijke rol is dat de resultaten van het waardevolle initiatief van de 15 (op termijn) op een eenvoudige wijze ook aangeboden kunnen worden aan de sector.

Een mogelijkheid is dat de collectieve entiteit gaat opereren als een inkoopfaciliteit voor de 15 instellingen. Daarbij kan dan tevens rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat andere "leden" van de collectieve entiteit op termijn gebruik gaan maken van de ingekochte functionaliteiten (via zogenaamde inbestedingsoplossingen). Afhankelijk van de ontwikkelingen en de keuzes die de individuele instellingen maken is het denkbaar dat zo, op organische wijze, een steeds "centralere" kernregistratie deelnemergegevens ontstaat.

Het tijdspad

Er is sprake van lopende initiatieven. Bij deze initiatieven horen de volgende tijdspaden.

Vroegtijdig aanmelden

Besluiten over eventuele uitbreiding van functionaliteiten moeten volgens de vigerende planning oktober 2017 genomen zijn. Gelet op de gewenste betrokkenheid van de sector is de op- en inrichting van instantie voor de besturing voorzien in de eerste helft van 2018. Vroegtijdig aanmelden moet 2019 operationeel zijn.

Centraal aanmelden

Om de toegevoegde waarde van de relatie tussen vroegtijdig aanmelden en centraal aanmelden te realiseren is besluitvorming over centraal aanmelden in oktober 2017 wenselijk. Tevens moet dan de relatie met de instantie voor de besturing op een hoofdlijn zijn uitgewerkt.

Centrale kernregistratie deelnemergegevens

Op basis van de vigerende planning willen de betrokken instellingen eind 2017 een besluit over de aanbesteding nemen. Indien de instantie voor de besturing als inkoopfaciliteit wil optreden moet de instantie dus eind 2017 "up and running" zijn.

Overwegingen bij de eerste stappen

Op basis van bovenstaande spelen (in volgorde) de volgende bestuurlijke overwegingen:

1. Ziet u de toegevoegde waarde van een gezamenlijke (collectieve) aanpak die leidt tot een landelijke inzicht in de aanmeldingen in het MBO ? zo ja
2. Wilt u de stap zetten naar centraal aanmelden en werken naar een situatie waarbij op termijn alle studenten aanmelden via de centrale faciliteit?
3. Indien de stap naar centraal aanmelden als te ambitieus wordt gezien wilt u dan tbv dat landelijke inzicht de functionaliteit van vroegtijdig aanmelden uitbreiden?
4. Ziet u de besturing van de initiatieven over aanmelden plaatsvinden door 1 (nog op te richten) collectieve entiteit?
5. Wilt u, als een dergelijke entiteit er komt tevens de entiteit de mogelijkheid geven om als inkoopfaciliteit te opereren?

In dit stadium gaat het over het uitspreken van intenties zodat geconcludeerd kan worden of en zo ja voor welke onderdelen er sprake is van een positieve grondhouding van de sector. Als blijkt dat er sprake is van een dergelijke houding is dat het startschot voor verdere uitwerking van vast te stellen onderwerpen zodat bestuurlijk besluitvorming conform genoemd tijdspad kan plaatsvinden.